

Juliusz Słowacki

WYBRANE WIERSTY

- Podstawowe informacje o lekturze (czas i miejsce akcji, problematyka itd.)
- zagadnienia na maturę i sprawdzian
- quiz sprawdzający wiedzę

POEZJA

Juliusz Słowacki

GRÓB AGAMEMNONA

• Geneza utworu

Juliusz Słowacki zainspirował się podczas jednej ze swoich podróży na Wschód, kiedy to odwiedził zrujnowany grobowiec w pobliżu Myken. Obiekt ten uchodzi za miejsce spoczynku mitycznego króla Agamemnona. Utwór został opublikowany w 1840 roku, cztery lata po podróży romantycznego poety. "Grób Agamemnona" stanowi fragment nigdy nieukończonego dzieła "Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu".

• Gatunek

Wiersz zaliczamy do liryki bezpośredniej, opisowej. Grób Agamemnona jest uważany za wybitny przykład polskiej romantycznej poezji patriotycznej.

• Problematyka

- **Wezwanie do heroicznego czynu**- Słowacki przywołuje w swoim dziele wydarzenia takie jak klęska pod Cheroneą, czy obrona Termopili, porównując je z współczesną mu sytuacją panującą w Rzeczypospolitej. Z rozczarowaniem stwierdza, że Polacy nie byli w stanie zdobyć się na heroizm starożytnych Spartan, że nie mają w sobie takiego ducha walki i oddania. Mimo klęski romantyczny poeta stara się podtrzymać ducha walki i wzywa rodaków do podjęcia bohaterskich czynów.
- **Obnażenie wad narodowych**- romantyczny poeta doszukiwał się klęski Rzeczypospolitej w tradycji sarmackiej, którą krytykował. Sarmatyzm postrzegał jako egoizm społeczny, zacofanie, zamknięcie i prywatę. Grób Agamemnona był apelem do narodu Polskiego o zradkalizowanie poglądów politycznych i kontynuowanie walki o wolność.
- **Polemika z mesjanizmem**- Słowacki był zwolennikiem innej postawy niż Mickiewicz. Mesjanizm uważał za bierne oczekiwanie na nagrodę za cierpienie i na zmianę. On sam zaś postulował walkę narodowowyzwoleńczą. Zdaniem Słowackiego Polacy powinni być gotowi na śmierć, na oddanie życia za ojczyznę. Wzorem dla narodu powinni być Spartanie spod Termopili.

POEZJA

Juliusz Słowacki

HYMN [SMUTNO MI, BOŻE!]

• Geneza utworu

Hymn, znany pod tytułem „Smutno Mi, Boże!...” to literackie pokłosie wyprawy romantycznego poety na Wschód. Poeta napisał go w 1836 roku płynąc na Statku do Egiptu, podczas podróży do Ziemi Świętej.

• Gatunek

Hymn- gatunek należący do poezji religijnej, skierowany najczęściej do Boga lub Maryi. Słowacki odszedł jednak od gatunkowych konwencji i uczynił podmiotem mówiącym jednostkę, a nie zbiorowość. Podmiot liryczny wyraża w utworze swoje subiektywne refleksje i emocje i przemyślenia dotyczące ludzkiej egzystencji. W utworze oryginalne jest zestawienie podniosłości i wzniosłości hymnu, z osobistym, prostym tonem autora, który odwołuje się do prywatnych szczegółów.

• Interpretacja

- Wiersz stanowi osobiste wyznanie pielgrzyma (homo viator), który pogrążony jest w cierpieniu i tęsknocie za ukochaną ojczyzną. Świadomość, że nigdy nie wróci do swojego kraju, a także samotność i niepewność swojego losu wyrażają głęboki smutek podmiotu lirycznego. Osoba mówiąca czuje się jak pusty ktoś, który bez żadnego celu stoi samotnie na polu. Zachowuje wyprostowaną postawę, przed ludźmi stara się udawać, że jest silny. Tylko Bóg zna prawdziwe oblicze wędrowca. W utworze pojawia się motyw matki, obecny także w innych wierszach Słowackiego, takich jak „Do Matki” czy „Rozłączenie”. Uczucia podmiotu lirycznego przypominają rozpacz dziecka, które zaraz zostanie opuszczone przez matkę. Podróżnik wyraża swój podziw dla świata stworzonego przez Boga, ale tęskni za swoim ojczystym krajobrazem. Podmiot liryczny ma wrażenie, że odchodzi od zmysłów, od wielu tygodni znajduje się na morzu, nie widząc lądu. Czuje się jak statek, który nie zna celu swojej podróży, ale błąka się bez celu.

POEZJA

Juliusz Słowacki

TESTAMENT MÓJ

- **Geneza utworu**

Wiersz powstał na przełomie 1839 i 1840 roku w Paryżu. Słowacki, pomimo tego, że w momencie powstawania wiersza miał około trzydziestu lat, spodziewał się, że jego życie dobiega końca. Romantyczny poeta cierpiał na gruźlicę, która wówczas była chorobą nieuleczalną.

- **Gatunek**

Dzieło jest uznawane za testament poetycki- utwór liryczny stylizowany na ostatnią wolę osoby zmarłej. Zawiera takie elementy jak pożegnanie ze światem i najbliższymi, rachunek sumienia, a także przedśmiertne życzenia. W wierszu nietypowy jest dwoisty status podmiotu lirycznego- na początku wypowiada się jako zwykły człowiek, lecz końcowe strofy są wyrażone przez wieszczę i proroka.

- **Interpretacja**

Utwór rozpoczyna się od przygnębiającego wyznania, że życie poety było przepełnione bólem i cierpieniem. Osoba mówiąca ma przeczucie, że nie doczeka już lepszych losów Ojczyzny i martwi się o jej przyszłość. Podmiot liryczny zwraca się do wąskiego grona bliskich mu osób z nadzieją, że opowiedzą światu prawdę na jego temat. W utworze pojawia się alegoria ojczyzny jako okrętu- pozbawiona niepodległości Polska jawi się jako tonący statek. Pierwszy raz te skojarzenie wprowadził Piotr Skarga w Kazaniach Sejmowych. W testamencie poeta życzy sobie skromnego pochówku, nie chce wystawnego pogrzebu. Osoba mówiąca w tekście stara się również dodać otuchy swoim rodakom. Podmiot szansę na odzyskanie niepodległości widzi przede wszystkim we wspólnej pracy i patriotycznym wychowaniu przyszłych pokoleń. Osoba mówiąca pragnie żeby młodzież była gotowa walczyć za ojczyznę i oddać za nią życie. Poeta podkreśla też znaczenie duchowości i fantastyczności w epoce romantyzmu. Zastanawia się, czy po śmierci dane mu będą zbawienie i wieczne szczęście w niebiosach, czy forma upiора błakającego się za karę po ziemi.

